36.

DE ANEURYSMATE VARICOSO.

THESES ANATOMICO-CHIRURGICÆ.

QUAS, DEO JUVANTE, & Præside M. FRANCISCO CHOPART, ſcholarum Moderatore deſignato, Profeſſore Regio, Conſiliario & antiquo Academiæ Regiæ Chirurgiæ pro commercio litterarum extraneo Commiſſario, tueri conabitur JACOBUS RENATUS DUVAL, Argentomæus, Artium liberalium in almâ Univerſitate Cadomenſi Magiſter, nuper in ſcholis Chirurgiæ practicis alumnus, & Theſeos auctor.

Die Lunæ 12ᵈ menſis Junii, anno 1786, à ſeſqui-ſecundâ poſt meridiem ad ſeptimam.

PARISIIS,

IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS.

PRO ACTU PUBLICO,

ET

MAGISTERII LAUREA.

Typis MICHAELIS LAMBERT, Regii Chirurgiæ Collegii, necnon Academiæ Typographi, viâ Cytharcâ.

M. DCC. LXXXVI.

PROBATISSIMO VIRO,

REBUS IN CHIRURGICIS INCLYTO,

D.D. JOANNI DE LA PORTE

ANTIQUO COLLEGII PRÆPOSITO ET QUÆSTORI,

REGIÆ CHIRURGIÆ ACADEMIÆ CONSILIARIO,

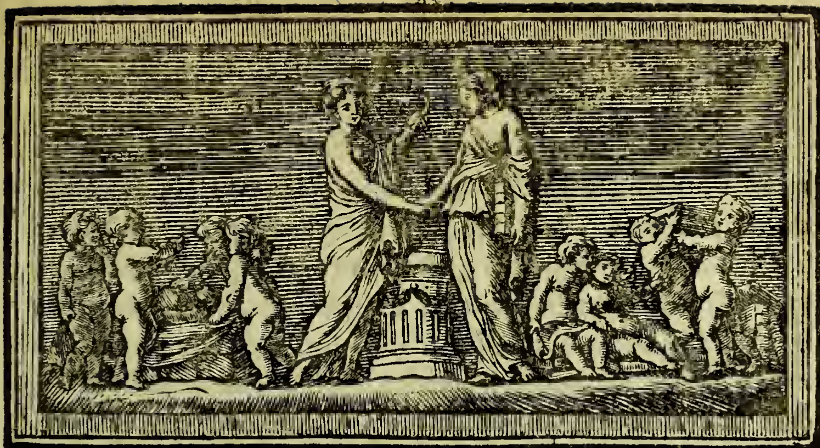
IN GRATI ANIMI MEMORIAM,

HOS-CE LABORUM FRUCTUS

DICAT, VOVET ET CONSECRAT

EJUS DEDITISSIMUS ALUMNUS

J. R. DUVAL.

DE ANEURYSMATE VARICOSO.

TUMOR ſanguineus, qui ſuam ab arteriâ dilatatâ, ſectâ aut ruptâ originem habet, *Anevryſma* nuncupatur : quod quidem in verum, ſpurium, & varicoſum dividitur, prout ſanguis vel intra parietes arteriæ ultra modum expanſos continetur, vel exundans in telam circumjacentem diffluit, aut in venam vicinam è communi vulnere transfunditur, eamdemque dilatat, ac varicoſam reddit. De hâcce tertiâ & ſingulari Aneuryſmatis ſpecie, quam à ſe detectam, apprimè deſcripſit, obſervationibuſque illuſtravit & confirmavit celeberrimus *Hunter* (1) tantùm dicere animus eſt in noſtro Programmate, præmiſſâ deſcriptione vaſorum anatomicâ, quæ in flexurâ cubiti lædi poſſunt.

(1) *Medical obſervations by a Society of Phyſicians in London, vol.* 1, *p.*340, *vol.* 2, *p.* 390, *vol.* 3, *p.* 110, *vol.* 4, *p.* 377 & 382.

EX ANATOMIA.

Arteria axillaris; cùm ad infertionem mufculorum rotundi majoris, dorfique latiffimi pervenit, *humeralis* feu *brachialis* dicitur; indè ad cubiti flexuram obliquè vergit. Supernè inter hos mufculos & majorem pectoralem, cum venis bafilicâ & brachiali, nervifque mediano & cubitali conjungitur; tùm juxta interiorem coraco-brachialis & bicipitis mufculorum marginem, fubter aponevrofim brachialem & cutem defcendit; dein brachialem mufculum & bicipitem interfluens, fub hoc reconditur; ibi à venâ bafilicâ difcedens, folam brachialem, nervumque medianum comites affervat: undè fecundùm bicipitem & brachialem mufculum, aponevrofi tegumentifque velata refurgit. Exindè bicipitem inter & rotundum pronatorem prolapfa, cubiti flexum affequitur, ibi modò anticè modò internè bicipitis tendinem attingit, fimulque fæpiùs venæ feu bafilicæ, feu medianæ bafilicæ, aponevrofi interjectâ, firmiter fubhæret.

In hocce fpatio arteria brachialis multos hùc illùc ejicit ramos qui multiplicem poft divifionem, cum ramulis cubiti recurrentibus varias ineunt anaftomofes, & in brachium penitùs diftribuuntur. Quemdam interdùm nunc in fupernâ, nunc in mediâ brachii parte, adeò magnum ut trunci divifio reputari poffit, ramum producit; hic haud rarò cum venâ cephalicâ junctus, aponevrofi & tegumentis obvolutus, fecundùm externum brachii latus ad ejus flexuram excurrit & ibi arteria *Radialis* dicta, cubiti mufculos pervadit & irrigat. Alter aliquandò, at infrequentiùs, eâdem ex arteriâ exurgit ramus qui inter mufculos rotundum majorem & bicipitem errat; is modò fubcutaneus venam bafilicam allambit, modò cubitali fubjectus.

aponevrofi, in flexu cubiti fubter mufculos fefe recondit.

Arteria brachialis fæpè fæpiùs duobus tranfverfis infra articulum digitis, binos in ramos finditur; hi funt arteriæ *Radiaa* & *Ulnaris*: aliàs autem fub axillâ peragitur divifio; tunc altera internum, altera externum juxta latus brachii declinat propago: quolibet in cafu, multiplici fobole anaftomofique repetitâ totum afpergunt brachium.

Ad flexuram cubiti tres reperiuntur venæ, cephalica, bafilica, & brachialis. Cephalica vena ad medium axillaris enafcitur: tum inter mufculos deltoïdem pectoralemque majorem vergens, hujufce adhæfionem attingit; undè aponevrofi perfoffâ, fubter cutem, externum bicipitis marginem femper comitatur, & cubiti flexum affequitur: tunc bipartita duos exhibet ramos. Interior cum exteriore ramo venæ bafilicæ coitionem facit; eft cephalica mediana quæ modò gracilis, modò magna, nervo mufculo-cutaneo connexa, aponevrofim inter & cutem jacet. Exterior autem ramus tanquam cephalica continua, ad externum cubiti & ejus flexuræ latus, fubter cutem progreditur, ramulis venarum medianæ communis & ulnaris, fuos antrorsùm & retrorsùm emiffos permifcet, & ad manum fefe projicit.

È venâ axillari divisâ oriuntur bafilica & brachialis; prior ceu truncus femper aponevrofim inter & tegumenta, fecundùm interius brachii latus declinat, & cubiti flexuram petit; ibi ante arteriam vel ad illius oram procedit, & huic, aponevrofi mediante, non raro connectitur, adeò ut arteriæ pulsûs fit vena particeps. Dein truncus bipartitus exteriorem emittit propaginem: illa fcilicet bafilica mediana, fæpiùs arteriæ, interdùm tendini mufculi bicipitis, aponevrofi interpofitâ, decuffatim adhæret; indè cum medianâ cephalicâ communem medianam producit, quæ in anticam partem cubiti, multâ

distributione, variâque anastomosi serpit & vagatur. Interior autem propago, *cubitalis* dicta, internè juxta cubitum descendit, & ad manum protensa dispergitur.

Hæ venæ nunquam non cutem inter & aponevrosim prolabuntur, reteque vasculosum haud parvum contexunt; profunda autem vena, nempe brachialis, quæ arteriam ejusdem nominis sectatur, & ad cubiti flexuram quadripartitò diffinditur, duos arteriæ radiali, duos etiam ulnari satellites subministrat ramos, qui multiplici inter se & cum venis subcutaneis anastomosi peractâ, palmam amplectuntur.

È CHIRURGIA.

Variis nominibus insignitur Aneurysma varicosum, vel venosum; à quibusdam *Aneurysma per anastomosim cum venâ* dicitur, à transitu sanguinis arteriæ vulneratæ in venam huic incumbentem & simul perfossam: ab aliis *varix Aneurysmaticus* vocatur, eò quòd sit tumor in venis cum corde synchronicè pulsans. Ut ut sit, quicumque de hâc Aneurysmatis specie disseruerunt, illam à venæ sectione tam infeliciter institutâ repetunt, ut venâ ex toto pertusâ pertundatur quoque subjacens arteria, & indè in venâ tumor oriatur.

Quomodò autem efformari possit hocce Aneurysma, facilè sequentia attendenti patebit. Vix phlebotomo minùs solerter in venam & in arteriam, uno ictu, adacto, sanguis vehementer & saltuatìm per venam ejicitur: cubito alligato, brevì cutis venæque commune vulnus cicatrice obducitur; illud verò quod arteriæ & venæ posteriùs inflictum fuit, apertum remanet; undè quædam inter hæc duo vasa nascitur anastomosis quâ sanguis arteriosus insolitum sibi prospicit iter, & in venæ parietes tantâ vi arietat, ut varicosam & pulsantem reddat,

ſicque viâ breviori cum ſanguine venoſo ad fontem revertatur.

In quibuſdam caſibus, ope levioris inflammationis coadunantur, &, ut ita dicam, conferruminantur duo vaſorum vulneratorum orificia, adeò ut uno foramine inoſculentur; tunc tumor Aneuryſmaticus in venâ tantùm apparet, & pro canalis venoſi dilatatione accipi poteſt. In aliis verò, & quidem rariſſimis, ſanguis ex arteriâ vulneratâ, ſi non ita detur facilis ad venam tranſitus, in aream textûs cellularis ambientis innititur, ipſam dilatat, & ibi parvum tumorem efformat à venâ dilatatâ vix diſtinguendum: *Hunter Medical. Obſervations*, *vol.* 2, *p.* 402.

Varia etiam diſcrimina reperiuntur in hâcce Aneuryſmatis ſpecie, prout ſanguis arterioſus in unam aut in plures venas & earum ramos irrumpit. Modò unica vena dilatatur; hujus rei exemplum clar. hujuſce Actûs Præſes apud filiam Londini vidit, cui ſecta baſilica tumorem in ipſâ cicatrice valdè prominentem, ſuprà & infrà latè ſenſim evaneſcentem efformabat: modò autem omnes venæ brachii dilatantur, ut patet ex obſervationibus celeb. *Hunter* & *Cleghorn*, qui variis in ſubjectis & baſilicam & medianam & cephalicam (hanc autem poſtremam ad jugulum uſque) diſtenſas & varicoſas viderunt; quod quidem oriri videtur à valvularum decurſu.

Ut plurimùm occurrit Aneuryſma varicoſum in brachio poſt ſectas venas, vel baſilicam, vel medianam, quæ arteriæ brachiali paulò ſupra hujuſce bipartitionem, incumbunt: verùm licèt dictarum venarum inciſio frequentiorem huicce morbo cauſam præbeat, quandòque tamen à vulnere inflicto in aliâ quâcumque parte, ubi venæ ſuper arterias decurrunt, obſervari poteſt.

Ex dictis, ſigna Aneuryſmatis varicoſi facilè deſumuntur: ſtatim atque ferrum è vulnere educitur, ſanguis, prout magno cum impetu & ſaltu prorumpit, plùs minùſve difficulter coercetur, & primis inſtantibus, haud levem ecchymoſim

exhibet. Sublatis fasciis, in loco vulneris ad magnitudinem avellanæ tumor exoritur, qui brevi temporis spatio increscit ad statum quem semper servaturus est; subtercutaneus videtur, circumscriptus, & si solam venam tenet, ferè oblongus, inæquali amplitudine gaudens, aut magis expansus ad locum cicatricis quàm secundùm venæ decursum; prætereà pulsat arteriarum more, & sæpè tantâ donatur pulsatione, ut hæc oculo conspici queat: quin imò mollis est, prementi digito cedit, & ex toto delitescit; mox verò, ablatâ pressione, ad priorem statum resurgit; tandem cutis adnatæ color non immutatur; absunt etiam calor & dolor.

Aliis verùm & propriis signis rectiùs dignoscitur illud Aneurysma, scilicet; 1°. dilatatione præternaturali unius venæ, & quandòque venarum vicinarum quæ pariter varicosæ fiunt: 2°. pulsu pulsui arteriarum synchrono, inter quem sanguis strepitum edit persimilem sibilo aeris per fissuram transeuntis, seu, juxta celeber. *Hunter*, cum sono ultimo litteræ *R* à quibusdam in pronunciando nimis protractæ, comparandum; præter hunc pulsum, adest in tumore & in propioribus venis motus tremulus haud ægrè perspiciendus. Quæ quidem signa auctoritate summorum virorum maximè nituntur. Illustriss. *Hunter*, in hanc Aneurysmatis speciem imprimìs attentus, ut de genuinâ mali naturâ certiorem se redderet, in duabus ægris quas hoc morbo laboranres ipsi videre contigit, quædam experimenta coram peritis in arte Magistris, & ad annum 1773 præsente clariss. hujusce Actûs Præside instituit; hæc paucis commemorare haud supervacaneum ducimus.

Sex ante annos circiter, in sectione venæ basilicæ, arteria subjecta simul læsa fuerat, apud filiam jam memoratam (pag. 5) cujus in brachio statim tumor Aneurysmaticus ad avellanæ magnitudinem ortus fuit; tum ad tres nimirùm pollices extensa erat

supra

ſupra & infra cubiti flexum, ſecundùm venæ baſilicæ tractum: nec mediana, nec cephalica intumeſcebant, dum in aliis ægris hæ venæ multò craſſiores aut varicoſæ redduntur: pulſatio & motus tremulus in baſilicâ valdè tumidâ tactu leviſſimo percipiebantur, & aure admotâ, audiebatur quidam ſtrepitus qui, arteriâ ad mediam humeri partem compreſsâ, omninò ceſſabat. Pendulo brachio, tumor longè expanſus ac durior; elato, detumeſcebat ac mollior fiebat: repetitâ ſupra cubitum arteriæ compreſſione, prorsùs ſidebat, quamvis nullus digitorum preſſus in venis ſurſùm exerceretur; ceſſante verùm compreſſione, ſanguis illicò ad baſilicam tendens, illam magnoperè diſtendebat, licèt brachium elatum eſſet. Si rursùs ad locum memoratum, arteria ſeorsùmque venæ varicoſæ anteà collapſæ pars ſuperior comprimerentur, tum pedetentìm renaſcebatur tumor; ſed nec eâdem amplitudine, nec eodem renixu, nullâque pulſatione ac ſuccuſſu tremulo donabatur; mox digito qui ſeparatìm venam premebat, ſublato, & brachio ſursùm elato, iterùm deſidebat: verùm ad priorem revertebatur ſtatum cum pulſu motuque tremulo, ſimul atque omnis arteriæ preſſus remittebatur. Demùm ligaturâ infra tumorem venoſum ità cubito injectâ, ut arteriæ pulſus ad carpum non perſentiretur, perfectis ſimul in ipſum tumorem, ab inferioribus ad ſuperiora, levioribus & alternis compreſſionibus, alternatìm collabebatur & recrudeſcebat.

Alter caſus circa mulierem verſatur, cui quatuordecim abhinc annis, baſilica & arteria phlebotomo ſectæ fuerant; brevi tempore in lucem prodiit tumor Aneuryſmaticus, cujus hæc erant ſymptomata. Omnes cubiti venæ, & imprimis baſilica, ad duos pollices ſupra & infra articulum valdè tumeſcebant. Tum ſive prope locum vulneratum cubitus ligaturâ conſtringeretur, ſive non, modò à compreſſione adhibitâ collabe-

bantur venæ, vix autem cessante, turgescebant; modò etiam venarum diameter minuebatur, cùm arteriæ foramen obduceret premens digitus, quo remoto, expandebatur. Cubiti flexum occupabat tumefactio, & arteriæ tractum consequebatur. Hæc arteria amplitudine insolitâ, pulsuque fortiori vigebat; venæ varicosæ arteriarum more vibrabantur, & sibilo ac motu tremulo afficiebantur fortiori ad locum incisum, suprà & infrà paulatìm evanescente.

Similia & partìm alia experimenta fuerunt instituta à clarissimo *Cleghorn* in juvene qui, sectâ pariter venâ basilicâ & arteriâ humerali, *varice*, ut vocat, *Aneurysmatico* corripiebatur. Tumor ad magnitudinem avellanæ primùm evectus, in posterùm non increvit; venæ vicinæ etiam ultra modum erant expansæ. Pulsatio & concussio tremula cum strepitu in basilicâ manifestæ, in medianâ debiliores, omnium minimæ in cephalicâ, quæ tamen valdè tumida ad claviculam usque, varicem mentiebatur. Pendulo brachio, venæ tumefactæ longè crassiores videbantur; sublato verùm eodem, tumor venarum desidebat: Pulsatio cum motu tremulo planè cessabat in cephalicâ, obscura erat in medianâ, dum interim perstaret in basilicâ. Ad brachium aure admotâ, strepitus sicut & pulsationes, facilè distinguebantur, & multò faciliùs, quandò specillum ferreum, alterâ extremitate tumori incumbens, alterâ inter dentes retinebatur, vel applicabatur auri; ille quidem strepitus adeò sufflabat, ut æger in lecto jacens, cubito propè caput strato, somnum capere non posset. Digiti apice basilicam venam ad sectionis locum fortiter premente, persentiri potuit arteriæ pertusæ foramen, & præsertìm saltus sanguinis ex arteriâ in venam: quâ continuatâ pressione, ita ut obturaretur foramen, & transfusio sanguinis impediretur, pulsatio in cæteris venis evanuit, illarumque diameter fuit imminuta. Si vel humeralis,

vel subclavia comprimeretur arteria, ad naturalem statum restituebantur venæ; finito verùm pressu, mox tumidiores apparebant. Demùm hoc singulare quod celeberrimum *Hunter* non effugerat, observavit Clar. *Cleghorn*, scilicet arterias supra locum affectum dilatatas & fortiùs pulsantes, infra verò debiliori pulsu donatas, & angustiores quàm in illæso lateris oppositi brachio. *Medical observ. vol.* 4, *pag.* 110.

His quidem observationibus & experimentis ritè perpensis, jam sat præclara datur Aneurysmatis varicosi diagnosis, ut nec pro Aneurysmate tum vero, tum spurio, nec pro varice habeatur: distinguitur enim ab Aneurysmate vero, quia sanguis intrà parietes arteriæ contentus, ipsam dilatat, & ad tumorem extollit; à spurio differt, propterea quòd sanguis ex arteriâ læsâ in telam cellularem effunditur, & ibi tumorem producit; cum varice demùm quæ duntaxàt venæ præternaturalem offert dilatationem, confundi non potest: insuper in Aneurysmate seu vero, seu spurio desunt venarum pulsus & dilatatio; in varicibus nulla occurrit pulsatio.

Quoad Aneurysmatis varicosi prognosim, si tumor non turbetur, nihil mali portendit. Etenim brevì ad certam magnitudinem increscit ultra quam ampliùs procedere non solitus est; ut in homine cui tertio die post phlebotomiam exorta fuit illius Aneurysmatis species; quæ à primis temporibus fuit tumoris magnitudo, eadem quinque annis posteà perstabat, quandò clarissimum *Hunter* adiit æger. Sic quoque in muliere quam hoc malo correptam ille videbat, quatuordecim abhinc annis, hoc solum immutatum observavit, venam scilicet arteriæ incumbentem, paulò magis dilatatam. Minus igitur periculum minatur istud Aneurysma, quàm verum & spurium, quæ sæpiùs de die in diem crescunt: unicum incommodum secum affert, quòd in latus affectum lecto incumbere non possit æger, quin stupor

moleſtus à compreſſione venarum in toto brachio percipiatur.

Cùm ægrotantem in vitæ diſcrimen non adducit Aneuryſma varicoſum, fidenter ſibimet ipſi committendum eſt; caveatur modò ne compreſſione versùs axillam obex ponatur venoſo ſanguini. Si verò fortè tumor aut vena in majorem molem increſcunt, manica ſeu brachialis faſcia laqueis illigata molliterque conſtricta, adhibeatur. Plena tamen hujus morbi à principiis per compreſſionem curatio ſequenti modo tentari poteſt.

Primùm digiti manûs ſinguli faſciolâ obligantur; altera in manum & inferius brachium ad illius flexuram circumducitur; dein ſuper denſum atque quadratum pulvillum loco vulneris arteriæ impoſitum, duo decuſſantur ſplenia, quæ plurimis faſciæ gyris firmiter alligantur: humero quoque juxta decurſum arteriæ humeralis, ſpiſſus & oblongus adnectitur pannus qui ſanguinis fluxum paululùm coerceat: alia tandem, ſed longior & latior faſcia, ab infimo ad ſummum circumvolvitur brachium, quibus peractis, ægrum lectojacentem ita collocare decet, ut brachium leviter flexum, ſuppoſito pulvinari molliùs fulciatur.

Hæc vinctura niſi decem aut duodecim poſt diebus reſolvitur, & iterùm atque iterùm adducitur uſque ad perfectam morbi ſanationem: interdùm vel ſpiritu vini, vel poſcâ conſpergitur brachium. Sanguinis detractio etiam repetita, diæta tenuis, corporis & animi quies non ſunt omittenda. Quæ ſimplex & facilis curandi methodus, juxta clarum *Guattani* bene atque feliciter evenit. *

* Leg. Hiſtor. 42. pag. 178. in ejus libro de Aneuryſmatibus externis. Romæ, 1772.

